

Ke každému sňatku četnických osob bylo i nadále potřeba povolení, které důstojníkům udělovalo MV, ostatním pak nadřízené ZČV. Pokud se jednalo o sňatek důstojníka, měl se k povolení vyslovit i zemský velitel a generální velitel. U gážistů pak bylo vyžadováno vyjádření okresního četnického velitele a velitele četnického oddělení. V obou případech museli na žádost vyznačit, zda mají či nemají k sňatku připomínky. Výnos také stanovil, že: „Každému četníku přísluší po uplynutí 7 služebních let, z nichž jsou nejméně 4 roky činné služby četnické, nárok na povolení k sňatku.“ Do čtyř odsloužených let se mimo jiné započítávala i služba v jiném četnickém sboru, kterým bylo zejména bosensko-hercegovinské nebo uherské četnictvo.

Samozřejmě bylo možné požádat o výjimku. Tu mohlo udělit MV v případech hodných zvláštního zřetele.

V roce 1920 byl vydán výnos ministerstva vnitra č. 52.558-13 z 10. září, který stanovil podmínky pro sňatky četnických osob. Podle tohoto předpisu „povolení k ženění udílí generálům a důstojníkům štábním, jakož i všem důstojníkům u ministerstva zařazeným ministerstvo vnitra, ostatním důstojníkům a mužstvu zemské četnické velitelství“. Tam, kde byli zřízení exponovaní četničtí štábní důstojníci, byli oprávněni udělovat tato povolení oni, ale pouze mužstvu.

Četník přidělený k zemskému velitelství v Praze na svatební fotografii pořízené kolem roku 1920.



Každý příslušník četnictva bez rozdílu, pokud se chtěl oženit, musel předložit kolkovanou písemnou žádost. Zároveň musel připojit veškeré dokumenty – křestní listy snoubenců a osvědčení farního či politického úřadu o stavu obou snoubenců. Úřady také musely prokázat, že jsou oba svobodní, ovdovělí, případně rozvedení. Četník rovněž musel předložit osvědčení o bezúhonnosti nevěsty. Součástí toho bylo předložení jmenného seznamu jejího příbuzenstva, které pak bylo prověřeno. Zjišťovala se jeho pověst, majetkový stav a trestní rejstřík. V případě nezletilosti nevěsty, tj. pokud byla mladší 21 let, bylo nutno přiložit i otcovské nebo poručenské svolení.

Co. zemské velitelství četnictva pro Věcty.
K. číslo j. 1644 ~~1644~~ Exponovaný štábní četnický důstojník v Plzni.

Povoleni k sňatku.

Exponovaný štábní četnický důstojník v Plzni.

uděluje tímto štrábnímu

Martinu Klimešovi
f. manželství synu Anny Klimešové a jejího man-
želky narozen
narozen dne 2. listopadu 1891 v Chalupě č. 9
okres Český Krumlov v Lechačích náboženství
řím. katolické stav
povoleni k sňatku se štrábnou


Emilií Terzií Roeska-ovou
f. manželství dcerou Antoina Roeska a jejího man-
želky Julii Roeska-ové, narozené Tuschkové
narozená dne 24. srpna 1899 v Tautimě
okres Teplá v Lechačích náboženství
řím. katolické stav
nestojí-li imulo sňatku v cestě žádná zákoni-
tá neb náboženská překážka.

V Plzni dne 24. dubna 1922.

Exp. štáb. důstojník
pplk. Fr. Bazala.

M. Mangala

štrábnímu ...
Martinu Klimešovi
v Lechačích.



Povolení k sňatku vydané v roce 1922 strážmistru Martinu Klimešovi exponovaným četnickým štábním důstojníkem v Plzni plukovníkem Františkem Bazalou.



Svatební fotografie strážmistra četnictva ve slavnostním stejnokroji zavedeném pro strážmistry v roce 1925.

K žádosti o sňatek se pak vyjádřil představený velitel, který mimo jiné ve své zprávě uvedl, zda žadatel žije v „uspořádaných poměrech hmotných, zda nedostane se sňatkem do poměrů, které by se s postavením četníka nesrovnávaly a zda zamýšlený sňatek odpovídá co do výchovy a dosavadního života nevěstina požadavkům, jež dlužno klásti na každého příslušníka četnictva v zájmu nezbytné vážnosti stavu a služby“.

Tento zásah do osobních práv a svobod by se snad mohl zdát protiprávním, nicméně byl nedílnou součástí zákona o četnictvu a každý z nastoupivších četníků s tímto omezením musel počítat. Samozřejmě mohl v případě zamítnutí povolení k sňatku podat odvolání. Pak rozhodoval generální velitel, nicméně v případě, že nespĺňoval jasně daná kritéria, nebylo povolení nárokové a mohlo být opět zamítnuto. S tím musela počítat i nevěsta. Navíc byl v květnu 1929 vydán nález Nejvyššího správního soudu, který konstatoval, že: „Příslušník četnictva nemá právního nároku na udělení povolení k sňatku a jeho odepřením není zasaženo do subjektivních práv příslušníka četnictva, a je proto lhostejno, z jakých důvodů věcný úřad (velitelství) žádost příslušníka četnictva zamítne.“



Svatební fotografie štábního kapitána Alfonse Ševčíka.

U důstojníků byla situace obdobná. Pokud snad četník uzavřel sňatek bez povolení nadřízených, dopustil se trestného činu podle ustanovení trestního zákona.

O sňatky s četníky však byl podstatný zájem. Jednalo se o státní službu, tedy pod penzí a v případě úmrtí ve službě byla vdova i případní sirotci zaopatřeni. Z toho důvodu byl četník po celou dobu první republiky dobrou partií, byť život s ním jistě nebyl jednoduchý. O tom, jak atraktivní partie byl četník, svědčí mimo jiné VMV č. 43.057/13 z 5. července 1923, který zakazoval příslušníkům četnictva nabízet sňatek inzerátem v novinách!

Povolení k sňatku nebylo nárokové a uzavření sňatku příslušníkem četnictva bez řádného povolení bylo přečinem podle § 780 vojenského trestního zákona.

SEBEVRAŽDY U ČETNICTVA

Situace u četnictva v letech 1918–1929 byla víc než složitá. Ačkoliv se četnická správa snažila o konsolidaci poměrů, přesto se potýkala s celou řadou problémů. Na prvním místě to byla sociální situace, která nebyla pro četníky zejména v počátcích republiky příliš povzbudivá. Mnohdy byli četníci nuceni vykonávat službu v podmínkách, ve kterých by je nikdo jiný nevykonával. Jako příklad toho, v jakých podmínkách byli

příslušníci četnictva nuceni působit, lze uvést události z listopadu 1920, ke kterým došlo v Chebu. Nepokoje se zde táhly prakticky od vzniku republiky a měly nacionalistický podtext.

Nepokoje dosáhly takových rozměrů, že musela být do Chebu povolána početná asistence četnictva. Do města bylo soustředěno 200 četníků, kteří byli ubytováni v jedné místnosti v budově zdejšího hasičského spolku. V této hasičské budově bylo kromě židlí a pohovek také pouhých 19 nosítek, na kterých pak 19 „šťastlivců“ spalo. Ostatní spali na slámě na podlaze požární zbrojnice. Ve zbrojnici mělo vždy pohotovost 60 mužů, zbytek konal službu venku. Nábytek, nosítka a ostatní vybavení bylo pochopitelně používáno, a tím docházelo k jeho poškozování. Německý hasičský spolek pochopitelně toto poškození čs. četnictvu neodpustil a okamžitě žádal o úhradu škody ve výši 1904 K za 16 poškozených nosítek a 2 pohovky, což byly ze strany německého hasičského sboru přehnané požadavky.

Nutno ovšem dodat, že MV se zachovalo naprosto příkladně a skutečně škodu uhradilo do posledního haléře. Velitel četnického oddělení kpt. Alfred Nowak situaci popsal ve svém hlášení, ve kterém vykreslil podmínky ubytování četníků. Četnická asistence byla ubytována v hotelích a část v sále hostince. Vzhledem k tomu, že hotely, kde byli četníci ubytováni, se nacházely po celém Chebu, a nepokoje narůstaly, padlo rozhodnutí ubytovat mužstvo ve dvou sálech. Slamníky a příkrývky zapůjčila zdejší vojenská posádka. Situace však byla vážná a po několika dnech neměli četníci již žádné prádlo na převlečení. Proto kpt. Nowak žádal o vystřídání mužstva, které mu však nebylo povoleno. Systém služby v době nepokojů probíhal ve 24hodinových cyklech. To bylo pro mužstvo i důstojníky nesmírně vyčerpávající, navíc se jednalo o nasazení, při kterém byli často ohroženi nejenom na zdraví, ale i na životě. Četníci navíc neměli ani přístup k tekoucí teplé vodě a byli nuceni docházet do nedalekých Františkových Lázní, kde se jedenkrát týdně mohli vykoupat v teplé vodě.

Na Podkarpatské Rusi byly podle svědectví některých četníků podmínky srovnatelné se středověkem. Již od roku 1919 obsazovali především čeští četníci opuštěné stanice, které byly vybydlené rumunskými a maďarskými četníky. Mnohdy v nich nebyl nábytek, podlahy, okna. Když už byly stanice zajištěny, museli se zdejší četníci potýkat s neuvěřitelným materiálním nedostatkem.

Další potíží, se kterou se četníci obecně potýkali, byly existenční starosti a především velmi tuhá kázeň, která byla u četnictva jednoznačně vyžadována a bohužel mnohdy mohla zavánět i šikanou zejména ze strany důstojníků.

Další těžkosti četníci pocítovali v rovině osobní, a to ve vztazích. Mnozí by rádi zakládali rodiny a usadili se. Nicméně k tomu museli splňovat přísné podmínky, kterým mnoho z nich mohlo dostat nejdříve za několik let. I způsob jejich ubytování (bydleli v kasárnách) příliš nenahrával jejich intimnímu a soukromému životu. Vesměs se jednalo o mladé muže, kteří měli své přirozené potřeby a touhy.